

Скаченко О. О.,
завідувач сектору методичної роботи наукової бібліотеки
Київського національного університету культури і мистецтв

ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ КНУКіМ ЯК МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ

У статті висвітлюється історія та сучасні напрями діяльності наукової бібліотеки Київського національного університету культури і мистецтв як методичного центру для бібліотек вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації Міністерства культури України.

Ключові слова: КНУКіМ, бібліотека, історія, методичний центр.

В статье освещается история и современные направления деятельности научной библиотеки Киевского национального университета культуры и искусств как методического центра для библиотек высших учебных заведений I-II уровней аккредитации Министерства культуры Украины.

Ключевые слова: КНУКиИ, библиотека, история, методический центр.

The article highlights the history and current activities of the Research Library of the Kyiv National University of Culture and Arts as a methodological center for libraries of higher educational institutions of I-II accreditation of the Ministry of Culture of Ukraine.

Key words: KNUKiM, Library, History, Methodological Center.

Інновації в системі освіти, обумовлені підвищенням ролі знань та інформатизацією суспільства, визначають нову стратегію розвитку бібліотек ВНЗ. Зміна значення бібліотеки у структурі вищого навчального закладу перетворює її із допоміжної у рівноцінну з іншими складову, діяльність якої здійснює істотний вплив на всі напрями діяльності вишу. У цих умовах зростає значення бібліотеки в освітньому процесі, задоволенні інформаційних потреб студентів, професорсько-викладацького складу та співробітників вишу.

Враховуючи, що у сучасному інформаційному світі спостерігається швидке оновлення бібліотечної теорії і практики, існує потреба у відстеженні цих змін, їх аналізу та впровадження у практичну діяльність. Дану роботу виконують методичні служби бібліотек, які вивчають, досліджують і розповсюджують передовий досвід, підвищують рівень бібліотечного професіоналізму, допомагають кожному працівнику розкрити свої особисті творчі здібності.

Метою статті є висвітлення діяльності наукової бібліотеки КНУКіМ як методичного центру для бібліотек училищ та коледжів культури і мистецтв.

Республіканським методичним центром для бібліотек культурно-просвітницьких училищ та Київського училища естрадно-циркового мистецтва бібліотека КДК (нині – Київського національного університету культури і мистецтв) стала у 1982 р. [7], що сприяло розвитку науково-методичної діяльності. Основним завданням сектору

методичної роботи у той час було вивчення і розповсюдження передового досвіду бібліотечно-бібліографічної роботи, аналіз звітів про роботу бібліотек, надання методичної допомоги бібліотекам культурно-освітніх училищ.

Як методичний центр, бібліотека брала активну участь у підготовці і проведенні занять з підвищення кваліфікації завідуючих бібліотеками культурно-освітніх училищ у республіканській школі передового досвіду. Так, для слухачів республіканських курсів підвищення кваліфікації бібліотечних працівників з 1982 по 1986 рр. провідними фахівцями бібліотеки КДК читалися лекції з питань забезпечення літературою навчального процесу, планування роботи бібліотек, формування, організації і використання книжкових фондів, рекласифікації каталогів та картотек за таблицями ББК, організації бібліографічної роботи [6; 36].

Провідним напрямом методичної діяльності бібліотеки у 80–90-х рр. ХХ ст. була організація і проведення республіканських семінарів-практикумів для завідувачів бібліотек вищих навчальних закладів культури і мистецтва та голів обласних (міських) методичних об'єднань СУЗів. Для прикладу назвемо: семінар, проведений на базі бібліотеки КДК (1982 р.) [4; 44]; семінар-практикум для бібліотечних працівників культурно-освітніх та музичних училищ на базі бібліотеки Северодонецького музичного училища (1982 р.); семінар на базі Тульчинського культурно-освітнього училища (1983 р.); семінар-практикум на базі Калуського культурно-освітнього училища (1990 р.), в якому, крім завідувачів бібліотеками культурно-освітніх училищ УРСР, взяли участь голови циклових комісій бібліотечних дисциплін; семінар-нарада для завідуючих бібліотеками та голів обласних (міських) методичних об'єднань СУЗів (1991 р.) та ін. [8; 89–90]. Під час цих заходів надавалися практичні поради та консультації з різних проблем бібліотечної роботи.

З метою комплексного вивчення та узагальнення кращого досвіду бібліотек культурно-освітніх училищ у 1990-х рр. керівники бібліотеки здійснювали методичні виїзди, під час яких виявлялися проблеми у роботі бібліотек училищ і надавалися відповідні методичні рекомендації та адресна консультаційна допомога. Безпосередню допомогу на місцях одержали бібліотеки Київського, Житомирського та Канівського культурно-освітніх училищ [5; 8].

Серед форм методичного впливу, що застосовуються у роботі методичного сектору, важливими є підготовка науково-методичної продукції. Підготовка методичних матеріалів здійснюється у бібліотеці КНУКіМ з середини 1990-х років. За цей час провідними фахівцями бібліотеки підготовлено понад 60 методичних рекомендацій, консультацій, порад, інструктивно-методичних листів, пам'яток, оглядів роботи, зведених статистичних таблиць. Раз на два роки (з 1988 р.) готується «Аналіз діяльності бібліотек училищ і коледжів культури України за ... роки (згідно матеріалів звітів)», що містить аналіз бібліотечних фондів, заходів з популяризації літератури, організації обслуговування читачів, довідково-бібліографічного апарату, кадрового складу бібліотек [8; 91].

Станом на 2014 р. до методичного об'єднання входить 26 бібліотек училищ та коледжів культури і мистецтва України. Для покращення співпраці між бібліотеками, створення умов для обміну досвідом сектор методичної роботи підготував довідник

«Методичне об'єднання бібліотек училищ та коледжів культури і мистецтв України», де зібрана інформація про бібліотеки мережі. У довіднику подані дані про юридичну адресу, телефони, E-mail і URL-адреси училищ; історію створення бібліотек, ПП завідувачів бібліотек; дані про фонд; інформаційне забезпечення. Важливим аспектом методичного впливу залишається система «зворотного зв'язку» – відгук бібліотекарів-практиків про результати впровадження рекомендацій.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій призвів до переосмислення змісту і завдань роботи бібліотеки вишу. У сучасних умовах розвитку освіти, діяльність бібліотеки КНУКіМ як методичного центру полягає в аналізі роботи і прогнозуванні розвитку, кумуляції кращого досвіду, розробці і впровадженні інноваційних процесів, модернізації бібліотек училищ та коледжів культури і мистецтв відповідно до вимог часу. Методисти бібліотеки намагаються вчасно реагувати на всі зміни, які відбуваються у бібліотечній сфері; сприяти адаптації бібліотечної роботи до нових умов; розвивати творчу ініціативу на основі вдосконалення традиційних і впровадженні нових форм і методів роботи.

Упродовж 2012–2013 років співробітниками сектору методичної роботи бібліотеки КНУКіМ були проведені два дослідження діяльності бібліотек училищ та коледжів культури і мистецтв України.

Так, протягом 2012 р., з метою визначення пріоритетних та інноваційних напрямів діяльності бібліотек мережі проводилося дослідження «Діяльність бібліотек ВНЗ I–II р. а. Міністерства культури України щодо інформаційного забезпечення навчальної та наукової роботи вишу». Вивчалися стан інформаційно-бібліографічного обслуговування, інформаційно-масової роботи, роль бібліотек у соціокультурному житті навчального закладу, реклама бібліотеки та її послуг, структура бібліотечних кадрів, джерела поповнення бібліотечних фондів. Результати дослідження викладені в огляді «Бібліотеки вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації на сучасному етапі» [1, 5; 13–23].

Метою дослідження «Бібліотеки училищ та коледжів культури і мистецтв в Інтернет-просторі», проведеного у 2012–2013 рр., було прагнення дослідити сучасний стан представлення бібліотек у всесвітній мережі Інтернет та проаналізувати інформаційний зміст (наповнення) і сучасні форми подання матеріалів про бібліотеки у віртуальному просторі [2; 5]. Перегляд web-сайтів ВНЗ здійснювався з вересня 2012 по червень 2013 року.

Підсумовуючи результати вивчення сучасного стану представлення бібліотек у web-просторі, можна зробити висновки про те, що робота в цьому напрямі ведеться, є певні досягнення і напрацювання. Більш детально результати дослідження викладені у дайджесті «Бібліотеки у WEB-просторі», розміщеному на сайті КНУКіМ (у розділі «Наукові видання бібліотеки») [2].

У подальшому методичну діяльність наукової бібліотеки КНУКіМ планується розвивати шляхом впровадження у практику роботи всіх структурних підрозділів різноманітних інноваційних складових. Як зазначає А. М. Ванеєв, впровадження інновацій – це активний процес впливу на роботу бібліотеки. На підвищення ефективності роботи бібліотеки впливає не впровадження інновацій, а їх освоєння

працівниками бібліотеки [3]. Тому провідним завданням діяльності методистів бібліотеки на сучасному етапі стане підвищення професіоналізму та розвитку творчої активності бібліотекарів.

Упродовж тридцяти років наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв є методичним центром для бібліотек ВНЗ культури і мистецтв I–II рівнів акредитації. Головними завданнями роботи бібліотеки як методичного центру у весь період були аналітико-прогностична і консультативна діяльність.

У сучасних умовах бібліотека КНУКіМ як методичний центр свою роботу спрямовуватиме на:

–аналіз досвіду роботи бібліотек; здійснення статистичних розрахунків; відстеження інноваційних форм роботи;

–науково-методичне забезпечення пріоритетних та інноваційних напрямів діяльності, розробку нових інформаційних продуктів і послуг, впровадження нових бібліотечних технологій;

–допомогу індивідуальними, диференційованими порадами, оперативною інформацією, в т. ч. про інновації.

Враховуючи, що методична робота вимагає подальшого пошуку інноваційних шляхів підвищення якості бібліотечно-інформаційного обслуговування, головними завданнями методичної служби на перспективу стане також підвищення творчої ініціативи співробітників, бібліотечної культури, формування позитивного іміджу бібліотеки університету.

Література:

1. *Бібліотеки вищих навчальних закладів культури і мистецтв I–II рівнів акредитації на сучасному етапі : (за результатами дослідження, проведеного у 2012 р.) [Електронний ресурс] / уклад. О. О. Скаченко ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка. – К., 2012. – 49 с. – Режим доступу: <http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2012/12/Monitoring-YK-2012a.doc>. – Назва з екрана.*
2. *Бібліотеки у WEB-просторі : дайджест [Електронний ресурс] / Київ. нац. ун-т культури і мистецтва, Наук. б-ка ; уклад. О. О. Скаченко. – К., 2013. – 70 с. – Режим доступу: <http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2012/12/lybrary-in-web.pdf>. – Назва з екрана.*
3. *Ванеев А. Методическое обеспечение библиотечной деятельности : учеб. пособ. / А. Ванеев. – М. : Изд-во ИПО Профиздат, 2002. – 144 с.*
4. *Крашенинникова Е. С. Семинар-практикум председателей цикловых комиссий библиотечных дисциплин и заведующих библиотеками культурно-просветительных училищ Украинской ССР // Научные и технические библиотеки СССР. – 1990. – № 8. – С. 44–45.*
5. *Методична робота наукової бібліотеки КНУКіМ: традиції та сучасність / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка ; уклад. О. О. Скаченко. – К. : Вид. центр КНУКіМ, 2013. – 43 с.*
6. *Наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв: від витоків до сьогодні : іст. нарис / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Наук. б-ка ; упоряд. О. О. Скаченко ; наук. ред. Т. О. Долбенко ; редкол.: Ю. І. Горбань [та ін.]. – К. : Ліра-К, 2013. – 168 с. : іл.*
7. *О создании республиканских методических центров при библиотеках вузов искусства и культуры УССР : приказ М-ва культуры Украинской ССР № 506 от 11 мая 1982 года. – К., 1982. – 1 с.*
8. *Скаченко О. О. Науково-методична діяльність бібліотеки КНУКіМ: історія та сьогодні / О. О. Скаченко // Культура і мистецтво у сучасному світі : наук. зап. КНУКіМ / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2013. – Вип. 14. – С. 88–93.*